

پارادوکس روشنفکرانه

www.ketab.ir

پارادوکس روشنفکرانه

داوود مهدوی زادگان

ناشر: انتشارات کانون اندیشه جوان

طراح گرافیک: محمد توکلی

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

چاپ اول: ۱۳۸۵

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

قیمت: ۲۶۰۰ تومان

کانون اندیشه جوان

مهدوی زادگان، داوود، ۱۳۴۳ -

پارادوکس روشنفکرانه/ داوود مهدوی زادگان - تهران: کانون اندیشه جوان، ۱۳۸۴.

۹۶۴-۸۷۱۱-۷۲-۰ ۲۶۰۰۰ ریال

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا

کتابنامه: ص. ۲۵۱-۲۵۲، همچنین به صورت زیرنویس.

۱. بروجردی، مهرزاد. پارادوکس های سیاست در ایران امروز... نقد و تفسیر.

۲. ایران - تاریخ - جمهوری اسلامی: ۱۳۵۸ -

۳. ایران - سیاست و حکومت - ۱۳۵۸ - ۴. روشنفکران - ایران.

۵. اسلام و غرب. الف. کانون اندیشه جوان. ب. عنوان.

۲۰۸۹۵ پ ۴ ب/ ۱۵۸۲ DSR ۸۲ / ۰۸۴ ۹۵۵

کتابخانه ملی ایران ۱۵۸۰۷ - ۸۲ م

نمایشگاه و فروشگاه دائمی: تقاطع بزرگراه شهید مدرس و خیابان شهید بهشتی.

پلاک ۲۷۱/۱ تلفن: ۸۸۷۳۰۹۹۶ - ۸۸۵۰۳۳۴۱

حق چاپ برای ناشر محفوظ است

۷ پیشگفتار

۹ مقدمه

۱۱ بخش اول: نقد پارادوکس‌های سیاست امروز ایران

۱۲ پارادوکس اول. ۱۸ پارادوکس دوم. ۲۴ پارادوکس سوم. ۳۰ پارادوکس
چهارم. ۳۶ پارادوکس. ۴۲ پارادوکس ششم. ۴۸ پارادوکس هفتم. ۵۲ پارادوکس
هشتم. ۶۰ پارادوکس نهم. ۶۶ پارادوکس دهم. ۷۲ پارادوکس یازدهم.
۷۸ پارادوکس دوازدهم. ۸۴ پارادوکس سیزدهم. ۸۷ جمع‌بندی.

۸۹ بخش دوم: پاسخ به پرسش‌های روشنفکری

۹۱ مقدمه. ۹۳ فصل اول: در باب اسلام و دموکراسی. ۱۱۹ فصل دوم: در باب
معرفت‌شناسی. ۱۳۵ فصل سوم: در باب اسلام و ایدئولوژی. ۱۵۵ فصل چهارم:
در باب اسلام و تجدد. ۱۷۷ فصل پنجم: در باب اسلام و غرب. ۱۹۵ فصل
ششم: در باب پلورالیسم دینی و سیاسی. ۲۱۵ فصل هفتم: در باب دین، علم و
تکنولوژی.

۲۵۱ کتابنامه

پیشگفتار

اینک و در روزگار معاصر، ساخت فطری جهان، بیش از هر روز دیگر، نیازمند خورشید درخشنده دیانت است. طوفان‌های بی‌هنگام چنان عاصیانه و سرکشانه می‌وزند که چشم آدمیان را به خار و خاشاک می‌بندند و هوا چنان غبارآلود می‌شود که هر حقیقت روشنی از نظر پنهان می‌ماند. ذهن پرسشگر جوانان، در این میان می‌کوشد تا اندیشه‌ها و سخن‌ها را بسنجد و در پی جرعه‌ای شناخت، از جاری چشمه‌ها سراغ بگیرد. اکنون در این زمانه دگرگون، در فاهمه نسل نو پرسش‌هایی تازه جان گرفته است که پاسخ گفتن به آن‌ها ژرف‌کاوی‌هایی افزون‌تر می‌طلبد.

دامنه این پرسش‌ها همه عرصه‌های تمدن و حیات بشری را در بر می‌گیرد؛ گاه به ارتباط زمین و آسمان می‌رسد و گاه به ترابط شهود و غیب. حقیقت این است که طلوع خورشید انقلاب اسلامی از افق عصر جدید، مفاهیمی نو را در بستر اندیشه‌ها جاری ساخته و اهل دل و دین را به تکاپوی اندیشه‌ورزی انداخته است. آنچه در این میان بیش از هر هنگام دیگر بایسته می‌نماید، رویکرد جدی به مکالمه با نسل نو و مواجهه با پرسش‌های واقعی او است.

کنون اندیشه جوان بر آن است تا مخلصانه و مشتاقانه از ساحت ارجمند پژوهشگران و اندیشمندان استمداد کند و برای پرسش‌های معاصر، پاسخ‌هایی متقن و روزآمد فراهم آورد. طرح پرسمان نگاهی نو به آفاق گسترده این تکاپوها است.

این کتاب حاصل یکی از همین کوشش‌های همدلانه و همراهانه در باب بررسی و پاسخ به پارادوکس‌هایی است که نسبت به ساختار نظام سیاسی حاکم بر ایران از طرف برخی روشنفکران مطرح شده است. در ادامه نیز پاسخ به پرسش‌هایی در ارتباط با اسلام و برخی آموزه‌های غربی بیان شده است. تلاش محقق ارجمند جناب حجت‌الاسلام والمسلمین آقای داود مهدوی‌زادگان را ارج می‌نهم و امید می‌بریم که این مجموعه بتواند چراغی پیش پای اهل تأمل بیفزود و دانشجوی اندیشه‌ورز ما را هرچه بیش‌تر، راه تفکر و معرفت بیاموزد. از خداوند توفیق‌استمرار این رسالت سنگین را می‌طلبیم و از راهنمایی‌ها و نقدهای خوانندگان ارجمند استقبال می‌کنیم.

مقدمه

«پارادوکس‌های سیاست در ایران امروز» عنوان متن سخنرانی مهرزاد بروجردی است که توسط «مرکز بازشناسی اسلام و ایران» منتشر شده است.^۱ او که از تحصیل‌کردگان ایرانی مقیم آمریکا است، از جمله سکولارهای ایرانی می‌باشد که به‌طور جد دغدغه عرفی شدن جامعه و سیاست ایران امروز را دارد.^۲ از این رو، مسائل سیاسی و اجتماعی ایران بعد از انقلاب اسلامی، موضوع محوری مباحث وی است. چنان‌که در این اثر، بخشی از این مباحث در قالب طرح پاره‌ای از مسائل تناقض‌آمیز و سؤال‌های مطرح در محافل روشنفکری پیرامون ایران بعد از انقلاب اسلامی، انعکاس یافته است. باید این‌گونه متن‌های روشنفکران ایرانی را به مثابه فرصت مناسبی برای ایجاد فضای مواجهه مستقیم و باز نمودن باب گفت‌وگو میان جریان‌ات فکری، تلقی کرد تا از این طریق جامعه ایرانی، به ویژه قشر جوان جویای حقیقت بتوانند از روی عقل و منطق، گفته‌ها و آموزه‌های درست را برگزینند و در عظمت و شکوه ایران اسلامی سهیم شوند.

۱. مهرزاد بروجردی، *پارادوکس‌های سیاست در ایران امروز*.

۲. برای آگاهی از این دغدغه رک: مهرزاد بروجردی، «آیا می‌توان اسلام را عرفی کرد؟»، *کیان*، ش ۴۹، ۱۳۷۸.

مطمئن پاسخ‌هایی که به این‌گونه مباحث طرح شده از سوی روشنفکران ارایه می‌شود، در تشخیص درست مسائل مربوط به انقلاب و نظام اسلامی کمک به سزایی خواهد کرد.

مهرزاد بروجردی براساس برداشت‌ها و انتظارات خویش از انقلاب اسلامی، به این نتیجه رسیده که انقلاب با چالش‌های پارادوکسیکال یا تناقض‌آمیزی روبرو است و بر همین اساس، یک سلسله پرسش‌های جدی را فراروی اندیشه سیاسی اسلام مطرح می‌کند. بدیهی است که این‌گونه برداشت‌ها از انقلاب و طرح مجموعه‌ای از پرسش‌ها، منبعت از جهان‌بینی و گرایش فکری خاصی است که برای هر فردی اتفاق نمی‌افتد. مسلمانی را تصور کنید که وقتی وارد یکی از شهرهای بلاد اسلامی می‌شود، انتظار دارد در همه جای شهر مظاهر و نمادهای دینی آشکار باشد. حال اگر در شهر چیزهایی خلاف انتظارش را مشاهده کرد، به‌طور طبیعی احساس می‌کند تناقضاتی در شهر وجود دارد و به‌طور جدی پرسش‌هایی را که ریشه در همان خلاف آمد انتظاراتش دارد مطرح می‌کند. بروجردی نیز در مواجهه با انقلاب اسلامی، تناقضاتی را احساس کرده که مجبور به استفاده از توصیف‌هایی مانند: نابهنگام، نامتجانس، غیرمترقبه، شگفت‌آور، تناقض‌آلود و اسرارآمیز بودن انقلاب شده است. در این رساله، ابتدا درستی و نادرستی تناقضات طرح شده را مشخص و سپس پاسخ پرسش‌ها را بیان می‌کنیم.

قم مقدس - داود مهدوی‌زادگان